

Холоша Я.Б.

курсант Дніпропетровського ДУВС

наук. кер. – к.ю.н., доц. **Бацько І.М.**

доц. каф. кримінального процесу

ЗАХИСНИК НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Досудове провадження у кримінальних справах про злочини і суспільно небезпечні діяння, вчинені неповнолітніми, здійснюється в Україні у межах повноважень єдиної системи процесуальної діяльності органів досудового слідства і прокуратури. Воно спрямоване на досягнення єдиних цілей кримінального процесу і ґрунтується в своїй основі на його загальних принципах, однак має і певні особливості.

У зв'язку з тим, що неповнолітньому обвинуваченому, який учинив злочин, унаслідок його вікових і психологічних особливостей, недостатності життєвого досвіду важко самостійно розібратися в механізмі кримінального процесу, законодавець як одну з кримінально-процесуальних гарантій передбачив обов'язкову участь захисника, який, на відміну від законного представника, керується тільки інтересами підзахисного і за допомогою передбачених КПК засобів захисту зобов'язаний спростувати обвинувачення, виявити обставини, що пом'якшують чи виключають кримінальну відповідальність неповнолітнього обвинуваченого, та надати йому необхідну допомогу.

Законом передбачається обов'язковість участі захисника в справах про злочини неповнолітніх. Відмова неповнолітнього обвинувачуваного від захисника не обов'язкова для слідчого, прокурора і суду і не може бути прийнятою.

Захисник допускається до участі у справі з моменту затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, або застосування до неї запобіжного заходу у вигляді взяття під варту до повідомлення про підозру, але не пізніше 24 годин з моменту затримання.

Адвокат, який згідно із законом має право надання правової допомоги, повинен, поряд із захистом неповнолітнього обвинуваченого, допомагати законним представникам останнього у підготовці до участі в процесі, однак за умови, що їхні інтереси не суперечать інтересам неповнолітнього обвинуваченого. Тобто він може роз'яснити права й обов'язки, сприяти в підготовці до судового розгляду справи і т.д.

Таким чином, враховуючи біологічні, психологічні та соціальні особливості неповнолітніх, закон, по-перше, забезпечує їх посилену кримінально-правову охорону; по-друге, передбачає особливості притягнення їх до відповідальності, призначення покарання і його відбування. Ця позиція базується на міжнародно-правових актах, зокрема Декларації прав дитини, у преамбулі якої сказано, що неповнолітні у зв'язку з їх фізичною і розумовою незрілістю

тю, потребують спеціальної охорони та захисту, включаючи сюди належний правовий захист, що й передбачено Кримінальним Кодексом України.

Розглядаючи характерні особливості провадження у справах неповнолітніх, можна дійти висновку, що поряд із загальними положеннями, що належать до питань провадження в справах щодо осіб, які вчинили злочин, кримінальний закон передбачає певні особливості проведення досудового розслідування та судового розгляду справ про злочини, які вчиняються неповнолітніми.

Циб І.С.

курсант Дніпропетровського ДУВС

наук. кер. – к.ю.н., доц. **Бацько І.М.**

доц. каф. кримінального процесу

ЗНАЧЕННЯ СЛІДЧОГО В ОРГАНАХ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Органами досудового розслідування є такі органи, що уповноважені в межах своєї компетенції, передбаченої кримінальним процесуальним законодавством, здійснювати дізнання і досудове слідство у кримінальному провадженні. До органів досудового розслідування законодавець відносить слідчі підрозділи: 1) органів Національної поліції України; 2) органів безпеки; 3) органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства; 4) органів державного бюро розслідувань [1].

На відміну від КПК України 1960 р. чинний Кримінальний процесуальний кодекс України органами досудового розслідування називає не службових осіб – слідчих відповідних правоохоронних органів, а державні установи – слідчі підрозділи органів Національної поліції України; органів безпеки; органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства; органів державного бюро розслідувань. Враховуючи, що органом досудового розслідування КПК визначає слідчі підрозділи, слідчий повинен в процесуальних актах, які передбачають посилення на його посаду, вказувати, слідчим якого слідчого підрозділу він є (наприклад, слідчий слідчого відділу Шевченківського районного відділу НПУ) [1]. Досудове розслідування передбачено розділом 3 КПК України, при цьому в даному розділі міститься окрема глава 25, що стосується провадження проступків, оскільки у провадженні по кримінальним проступкам орган досудового розслідування проводить дізнання за правилами вищенаведеної глави 25 КПК. Про підслідність кримінальних правопорушень кожному із зазначених органів досудового розслідування зазначено в ст. 216 КПК. Відповідно до ст. 214 КПК слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідом-